

Intervju

Tatjana Cvjetičanin

Daću ostavku ako ne bude rekonstrukcije

Od 2003. godine promenilo se četiri ministra, što je pogubno za kulturu, jer je stalna tema kako se kultura vodi, a ne šta su njihovi rezultati, kaže direktorka Narodnog muzeja

Umesto da Narodni muzej 2011. godine bude svečano otvoren, njegova rekonstrukcija, adaptacija i dogradnja nisu ni počele. Šta više, Vladi Srbije je pre neki dan dostavljena ekspertiza u kojoj se tvrdi da su ugovori koje je Muzej potpisao sa firmom „Kunstrans“ angažovanom da izgradi depo za privremeni smeštaj eksponata, štetni po državu. U Narodnom muzeju kažu da je u pitanju opstrukcija rekonstrukcije koju sprovodi sadašnje Ministarstvo kulture. Upravni odbor je pre neki dan podneo ostavku jer smatra da njihov trud ničemu ne vodi. Neko je rekao dva sata pošto je u Vladu stigla ekspertiza. U Muzeju kažu da je to koincidencija, jer za pristiglu ekspertizu tad još nisu znali. Tekst i foto: Milena Marjanović

Ko je krv što Narodni muzej neće zablistati u punom sjaju za godinu i po dana, na šta je potrošen novac iz NIP-a, ima li spornih stavki u ugovorima... razgovaramo sa Tatjanom Cvjetičanin, direktorkom Narodnog muzeja.

Zašto mislite da Ministarstvo opstruiše rekonstrukciju?

Od samog početka, od 2003. krenemo dva koraka napred, pa jedan nazad. Osećali smo se usamljeni, a sada čitamo i izjave iz ministarstva da se nikad nije ni razmišljalo o tome da se rekonstrukcija izvede iz budžeta.

Ne zvuči logično, jer je Narodni muzej upravo od NIP dobio tranšu od šest i po miliona dinara za radove u 2009.

Da, i ranije se finansiralo iz budžeta, redovno ili iz NIP-a. Vlada je rekonstrukciju odobrila u punom obimu, do 2011.

Ko je sve potpisao ugovor „štetan po državu“?

Kao prvo taj ugovor nije štetan. A potpisala sam ga ja kao direktor ustanove, sa druge strane „Kunstrans“, uz saglasnost ministarstva i paraf ministra kulture. O tome se saglasila i Vlada kada je podržala rekonstrukciju.

Koja Vlada?

Ona koja je bila aktuelna u 2006. Ali kontinuitet valjda postoji.

Da li ste tražili prostor u gradu za privremeni smeštaj?

Kako da ne, još pre mene, dakle pre 2003 i sve do 2008.

Jeste li tražili prostor preko puta u Čika Ljubinoj s kojim ste mogli da se povežete pasarelom?

Da, čim smo videli oglas obratili smo se vladi, ali zgrada „Centrokopa“ je prodana drugome.

Jeste li gledali kod vojske?

Jesmo, u nekoliko navrata, ali smo odbijeni, jer su njima bile potrebne zgrade koje smo tražili.

Stalno se spominje da fundus NM sadrži 400 000 predmeta. Koliko je čega?

Slika, grafika i crteža, ikona, kopija fresaka imamo preko 15 hiljada, skulptura oko devetsto, ostalo su numizmatika i arheološki predmeti, stara i retka knjiga i malobrojni istorijski predmeti.

Gde su sada ti predmeti?

Deo je u Trezoru Narodne banke, a ostalo kod nas.

Koliko ih je spakovano za selidbu?

Sve osim slika jer one ne smeju da budu dugo upakovane, ali su pripremljene.

U kakvom je stanju depo Narodnog muzeja?

U lošem. Uspeavamo da obezbedimo za deo depoa relativno stabilne klimatske uslove, ali nemamo načina da dela štitimo od prašine i zagađenja, čak od poplave. I to je bio razlog za ulazak u rekonstrukciju.

Ko vam je sugerisao firmu „Kunstrans“?

Narodni muzej s tom firmom dugo godina saraduje. I nije reč samo o špediterskoj firmi, jer npr. ona iznajmljuje svoj depo bečkim muzejima.

Da li ste unapred znali da će cena zakupa depoa iznositi više od 35 hiljada evra mesečno?

Cene se recimo u Švedskoj oko 40 evra, dok u Americi idu i do 60 evra po kvadratnom metru. Mi smo ugovor potpisali na četiri godine, po ceni od 25 evra za 1270 metara kvadratnih, sve sa strujom, održavanjem, PDV-om.

Tvrdite da su su uslovi u tom depou perfektni?

Apsolutno.

Koliko je novca od NIP-a potrošeno za pripreme rekonstrukcije?

125 miliona i 500 hiljada dinara.

Koliko je prikupljeno novca od donatora?

Donatorskom večerom, 2002, 7 i po miliona dinara. Od srednjoškolske organizacije „Beograd za Umetnost za Nas, za Tebe“ - 280 000 dinara. Autor projekta, arh Milan Rakočević nam je donirao nagradu koju je dobio od Inženjerske komore Srbije upravo za projekat rekonstrukcije u iznosu od 200 000 dinara. Najveća je nerealizovana, od kiparske fondacije „Levendis“ - 600 000 evra – uplaćena nam je inicijalno - 50 000 evra. Pošto gradnja nije počela, „Levendis“ hoće da je preusmeri na druge projekte. Druge akcije su bile simbolične, ali takođe dobrodošle.

Šta je do sada urađeno?

Kompletan projekta, uključujući sve saglasnosti, uslove, dozvole, priprema zbirki za selidbu.

Je li bilo konkursa za glavnog arhitektu?

Naravno i odlučili smo se za prof. dr Milana Rakočevića koji je imao reference i radeći na spomenicima kulture u Zavodu za zaštitu spomenika kulture grada Beograda.

Gde ste se zaglavili?

Tamo gde i svi. Teško je realizovati višegodišnje projekte sa godišnjim budžetom. Nema kontinuiteta. Problem je i nedostatak komunikacije sa Ministarstvom. Za pet godina koliko sam ja direktor promenilo se četiri ministra i četiri vlade, što je pogubno i za kulturu, jer se stalno razgovara o tome kako se kultura vodi, a ne šta su njeni rezultati. Svaki zastoj je skup, mnogo košta.

Ipak, za 2009. od NIP-a ste dobili šest i po miliona dinara.

To je tako malo da je obesmisllilo sve naše naše napore i prevagnulo da Upravni odbor podnese ostavku.

Ministarstvo vam zamera da ne radite dovoljno?

Ministarsvo nam zamera da neradimo. A to nije tačno.

Koliko ste izložbi priredili za proteklih osam godina?

Od 2003. godine kada je stalna postavka zatvorena zbog loših uslova, više od 150 izložbi (125 u Beogradu i Srbiji i 25 u inostranstvu).

Koliko je ponovljenih izložbi?

Svaka izložba je posao za sebe, čim se sa jednog mesta seli na drugo. To su npr. izložba Nadežde Petrović, Petra Lubarde, Impresionizam u Srbiji...

Vidite li sada bilo kakvo rešenje?

Vidim. Da se shvati da je rekonstrukcija Narodnog muzeja državni prioritet.

Ne razmišljate o mogućnosti da se u samom Muzeju izmestite na sprat da biste adaptirali vaš depo, i tako naizmenično?

Na spratovima gde je temperatura leti i do 40 stepeni! Ja na to neću pristati.

A sa klima uređajima?

To nije rešenje, nije izvodljivo i zbog opterećenja dotrajale elektroinstalacije, a ni premeštanje dela se ne preporučuje. I ko će to i kako da čuva!

U takvim uslovima vi ste upravo pripremili izložbu 150 dela srpske umetnosti za Narodni muzej u Bukureštu.

Da, ali je nismo izložili u Narodnom muzeju u Beogradu, već se ona priređuje u rekonstruisanom muzeju u Bukureštu. U kakvim uslovima su radili konzervatori drugo je pitanje.

Hoćete li i vi poput UO da podnesete ostavku?

Ne odustajem od borbe za rekonstrukciju. Na ovom mestu sam dok god vidim da ideja o rekonstrukciji, adaptaciji i dogradnji nije napuštena.

Zamerke na projekat

Čuju se zamerke i na sam projekat, da ima više pregrada nego zidova, što nije dobro za klasičan muzej, da se mešaju dnevna i veštačka svetlost, pa i kako će se staklena kupola održavati, to jest čistiti?

Primedbe su od neupućenih. Prvo zidova će biti, a biće i pokretnih zidova. Nema govora o panoima. Krovni pokrivač jeste proziran, ali samo delimično, a i biće od materijala koji ne propušta toplotu i svetlost. Uostalom, arh. Rakočević je doktorirao na proračunu kvaliteta dnevne svetlosti u javnim prostorima (i muzejima)!